Euroopan parlamentti
2024-2029

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

2025/2156(DEC)

29.1.2026

LAUSUNTO

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalta

talousarvion valvontavaliokunnalle

Vastuuvapaus 2024: EU:n yleinen talousarvio – Virastot
(2025/2156(DEC))

Valmistelija: Romana Tomc

PA_NonLegDec

LAUSUNTO

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa talousarvion valvontavaliokuntaa sisällyttämään seuraavan päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

– ottaa huomioon Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen EU:n virastoista varainhoitovuodelta 2024,

– ottaa huomioon Eurofoundin konsolidoidun vuotuisen toimintakertomuksen vuodelta 2024,

– ottaa huomioon Cedefopin konsolidoidun vuotuisen toimintakertomuksen vuodelta 2024,

– ottaa huomioon ETF:n konsolidoidun vuotuisen toimintakertomuksen vuodelta 2024,

– ottaa huomioon EU-OSHAn konsolidoidun vuotuisen toimintakertomuksen vuodelta 2024,

– ottaa huomioon ELAn konsolidoidun vuotuisen toimintakertomuksen vuodelta 2024,

Yleiset huomautukset

1. on tyytyväinen Euroopan tilintarkastustuomioistuin ilmoitukseen siitä, että Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön (Eurofound), Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston (EU-OSHA), Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen (Cedefop), Euroopan koulutussäätiön (ETF) ja Euroopan työviranomaisen (ELA) varainhoitovuodelta 2024 annettujen tilinpäätösten perustana olevat tapahtumat olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset ja että niiden taloudellisesta asemasta 31. joulukuuta 2024 on annettu oikeat ja riittävät tiedot;

2. arvostaa työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden alalla toimivien virastojen korkealaatuista työtä ja korostaa näiden viiden viraston merkitystä, riippumattomuutta ja lisäarvoa niiden erikoisalalla; panee tyytyväisenä merkille, että yhteistyö näiden viiden viraston välillä ja muiden EU:n toimielinten kanssa on jatkunut ja tiivistynyt, mikä lisää johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä samalla, kun vältetään toiminnan päällekkäisyyttä; on lisäksi tyytyväinen siihen, että yhteistyöstä on tullut jäsennellympää ja se on johtanut useampiin yhteisiin aloitteisiin; panee merkille komission vuonna 2024 neljästä EU:n virastosta, jotka olivat Eurofound, Cedefop, ETF ja EU-OSHA, antaman arvion, jonka mukaan virastojen välinen yhteistyö on tehokkaampaa ja johdonmukaisempaa; suhtautuu myönteisesti yhteiseen toimintasuunnitelmaan, jossa määritellään toimet, joita kyseiset neljä virastoa toteuttavat yhdessä arvioinnin suositusten noudattamiseksi;

3. kehottaa komissiota hyödyntämään paremmin virastojen asiantuntemusta ja analyyttisia valmiuksia työllisyyden ja sosiaaliasioiden alalla ja korostaa, että tukeutuminen virastojen sisäiseen tietämykseen parantaisi koordinointia ja unionin talousarviovarojen tehokasta käyttöä; korostaa, että virastoilla on toimeksiantojensa sallimissa puitteissa

käyttämätöntä potentiaalia tarjota erityistä, merkityksellistä tietoa ja samoja laadukkaita tuotteita kuin ulkopuoliset konsultit;

4. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen virastoista tekemät huomautukset koskevat puutteita julkisissa hankintamenettelyissä, hallinto- ja valvontajärjestelmissä ja talousarviohallinnossa ja että puutteet julkisissa hankintamenettelyissä olivat edelleen sääntöjenvastaisten maksujen suurin syy;

5. panee merkille, että vuosien 2022 ja 2023 poikkeuksellisen korkean inflaatioasteen seuraukset sekä henkilöstökulujen, sähkö-, kaasu- ja vesikulujen ja palvelujen kustannusten nousu vähensivät merkittävästi keskeisiin operatiivisiin toimiin käytettävissä olevan rahoituksen osuutta vuonna 2024; panee merkille, että tämä tilanne uhkaa heikentää virastojen kykyä toteuttaa tehtävänsä tehokkaasti etenkin tapauksissa, joissa niiden toimeksiantoa on laajennettu; korostaa, että on tärkeää turvata virastojen toiminnan jatkuvuus tarkistamalla säännöllisesti niiden toimintatalousarvion riittävyyttä sen varmistamiseksi, että se vastaa niiden tehtäviä ja että henkilöstöä on riittävästi; toteaa, että virastojen joustavuus mukautua muuttuviin olosuhteisiin on auttanut niitä täyttämään toimeksiantonsa toimintamäärärahojen supistumisesta huolimatta; muistuttaa, että toimeksiantojen laajentamista on tuettava samanaikaisesti riittävällä rahoituksella;

6. korostaa, että kaikkien virastojen on tärkeää sitoutua sisällyttämään jatkuvasti ympäristövastuu toimintaansa ja päätöksentekoonsa; pitää myönteisenä, että virastot, joilla ei vielä ole virallista ympäristöasioiden hallintajärjestelmää, ovat toteuttaneet lisätoimia hallintajärjestelmän käyttöön ottamiseksi;

7. muistuttaa, että horisontaalisten periaatteiden, kuten sukupuolten tasa-arvon, olisi oltava erottamaton osa virastojen budjetointia, toimia, toimintapolitiikkoja ja ohjelmia; pitää niiden ponnisteluja tämän suhteen myönteisinä; kehottaa ottamaan käyttöön kattavan sukupuolitietoisen budjetoinnin, jotta voidaan seurata ja mitata talousarviomäärärahojen jakautumista sukupuolen perusteella;

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö (Eurofound)

8. antaa arvoa säätiön jatkuvalle korkealaatuiselle työlle tietämyksen lisäämiseksi ja levittämiseksi sekä näyttöön perustuvan asiantuntemuksen tarjoamiseksi, jotta voidaan tukea laadukkaaseen tietoon perustuvien sosiaali-, työllisyys- ja työpolitiikkojen kehittämistä Euroopassa; arvostaa suuresti sen asiantuntemusta Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin kannalta merkityksellisissä aiheissa, mukaan lukien avoimia ja ennakoitavia työehtoja, vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamista, riittäviä vähimmäispalkkoja, työehtojen ja työolojen parantamista alustatyössä ja palkkauksen läpinäkyvyyttä koskevat direktiivit sekä eurooppalainen lapsitakuu; suhtautuu myönteisesti Eurofoundin keskeiseen tutkimukseen näiden politiikkojen kannalta merkityksellisillä aloilla, mukaan lukien sen vuonna 2024 tekemä työ, joka koskee kallista ja tasoltaan puutteellista asumista Euroopassa, riittäviä vähimmäispalkkoja, köyhyyttä, tuloeroja ja keskiluokkaa, työvoimapulaa sekä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden poliittista ulottuvuutta Euroopassa; pitää myönteisenä

Eurofoundin osallistumista Euroopan parlamentin vaalikampanjaan äänestämistä koskevan tietoisuuden lisäämiseksi;

9. panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen myönteisen lausunnon säätiön tilinpäätöksestä ja kehottaa säätiötä ottamaan huomioon tilintarkastustuomioistuimen suositukset;

10. korostaa, että jaksottamattomia määrärahoja siirrettiin seuraavalle varainhoitovuodelle 15,1 prosenttia, mikä on toistuva ilmiö vaikkakin tämä on alhaisempi määrä edellisvuoteen verrattuna, ja panee merkille säätiön antaman selvennyksen, jossa erotetaan toisistaan suunnitellut ja suunnittelemattomat määrärahasiirrot, joista ensin mainitut liittyvät monivuotisiin hankkeisiin eivätkä aiheuta talousarvioon liittyvää epävarmuutta; kannustaa säätiötä jatkamaan pyrkimyksiään vähentää edelleen suunnittelemattomien määrärahasiirtojen määrää tulevina vuosina;

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)

11. antaa arvoa viraston toimille, joilla kehitetään, kerätään ja tarjotaan luotettavia ja merkityksellisiä tietoja, analyysejä ja välineitä työterveyden ja työturvallisuuden alan tiedon lisäämiseksi, tietoisuuden kasvattamiseksi ja työturvallisuutta ja -terveyttä koskevan tiedon vaihtamiseksi, mikä edesauttaa myös EU:n tämän alan lainsäädännön kehittämistä; arvostaa tietoa ja hyviä käytäntöjä, joilla edistetään terveellisiä ja turvallisia työpaikkoja Euroopassa, erityisesti viraston työtä terveys- ja sosiaalialalla sekä työpaikkojen psykososiaalisten riskien alalla; muistuttaa työturvallisuuden ja -terveyden merkityksestä, sillä niitä ei voi vaarantaa inflaation kiihtymisen ja elinkustannusten nousun vuoksi; kehottaa kaikkia EU:n virastoja noudattamaan tiukimpia työterveys- ja työturvallisuusnormeja; suhtautuu myönteisesti viraston vuoden 2024 saavutuksiin, kuten sydän- ja verisuonitauteja ja psykososiaalisia riskejä koskevien työterveys- ja työturvallisuuskatsausten julkaisemiseen, terveydenhuolto- ja sosiaalialan tutkimuksen edistämiseen sekä uusia ja kehittyviä riskejä koskevan eurooppalaisen yrityskyselyn kenttätyön loppuun saattamiseen ja uusiin OiRA-työkaluihin;

12. panee tyytyväisenä merkille viraston toiminnan vuonna 2024, sillä sen talousarvion toteutusaste oli 99 prosenttia ja työohjelman toteutusaste 93 prosenttia; panee merkille viraston vuoden 2024 lopussa hyväksymän uuden strategian, joka varmistaa sen yksiköiden kyvyn vastata uusiin tarpeisiin ja haasteisiin alalla; korostaa viraston tärkeää roolia tietojen tarjoamisessa muille tutkimuspalveluille, kuten EPRS:lle;

13. panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen myönteisen lausunnon viraston tilinpäätöksestä ja kehottaa virastoa ottamaan huomioon tilintarkastustuomioistuimen huomautukset erityisesti hallinnosta ja tarkastusjärjestelmistä;

14. panee huolestuneena merkille, että määrärahasiirtojen osuus oli 22,6 prosenttia, mikä on korkea, vaikkakin parempi edellisvuoteen verrattuna, mutta se oli kuitenkin edelleen selvästi 15 prosentin viitearvon yläpuolella; muistuttaa, että määrärahasiirtojen toistuvasti suuri määrä heikentää talousarvion vuotuisperiaatetta; panee merkille

viraston antaman selvennyksen, jossa erotetaan toisistaan suunnitellut ja suunnittelemattomat määrärahasiirrot, joista ensin mainitut liittyvät monivuotisiin hankkeisiin eivätkä aiheuta talousarvioon liittyvää epävarmuutta; pitää myönteisinä toimenpiteitä, joita EU-OSHA on toteuttanut vahvistaakseen talousarviosuunnitteluaan, ja kannustaa virastoa jatkamaan pyrkimyksiään vähentää edelleen suunnittelemattomien siirtojen määrää tulevina vuosina;

15. panee tyytyväisenä merkille, että EU-OSHA edistyi maksuviivästysten vähentämisessä vuoteen 2023 verrattuna panemalla täytäntöön toimintasuunnitelman;

Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus (Cedefop)

16. antaa arvoa Cedefopin tutkimustyölle, analyyseille ja tekniselle asiantuntemukselle ammatillista koulutusta, tutkintoja ja osaamista koskevan toimintapolitiikan alalla; suhtautuu myönteisesti keskuksen vuoden 2024 saavutuksiin, mukaan lukien osaamista koskevan tiedonhankinnan laajentaminen, osallisuuden tukeminen ja ammatillista koulutusta koskevan toimintapolitiikan keskeisten kehityssuuntien analysointi jäsenvaltioissa; nostaa erityisesti esille ensimmäisen EU:n laajuisen tekoälyosaamistutkimuksen sekä työvoima- ja osaamisvajeindeksin (CLSSI) ja lyhyen aikavälin osaamistarve-ennusteiden (STAS) käyttöönoton;

17. panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen myönteisen lausunnon viraston tilinpäätöksestä ja kehottaa keskusta ottamaan huomioon tilintarkastustuomioistuimen huomautukset erityisesti maksuviivästysten lisääntymisestä vuoteen 2023 verrattuna;

18. antaa Cedefopille tunnustusta sen esimerkillisestä maksusitoumusmäärärahojen (100 prosenttia) ja maksumäärärahojen (98,89 prosenttia) käyttöasteesta ja toteaa sen osoittavan, että Cedefopille osoitetut voimavarat käytettiin parhaalla mahdollisella tavalla;

19. kannustaa Cedefopia muuttamaan viipymättä sisäisiä sääntöjään sen varmistamiseksi, että Thessalonikiin muuttavat kreikkalaiset kansalliset asiantuntijat voivat saada päivärahaa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaisesti;

Euroopan koulutussäätiö (ETF)

20. arvostaa säätiön panosta inhimillisen pääoman vahvistamisessa EU:n naapurimaissa, vaikka se toimii usein haastavassa geopoliittisessa tilanteessa; tunnustaa sen keskeisen roolin työllistyvyyden parantamisessa koulutusta, ammatillista koulutusta, osaamista, elinikäistä oppimista ja työmarkkinajärjestelmiä koskevien uudistusten avulla; arvostaa sitä, että se keskittyy vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä osaamisen ennakointiin, kehittämiseen ja validointiin horisontaaleina aiheina; panee merkille, että vuonna 2024 vietettiin säätiön 30-vuotispäivää ja juhlistettiin sitä, kuinka osallistavan ja vaikuttavan koulutuksen ja osaamisen kehittämistä on edistetty asiantuntemuksen ja kumppanuuden avulla jo kolmen vuosikymmenen ajan;

21. panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen myönteisen lausunnon säätiön tilinpäätöksestä ja kehottaa sitä ottamaan huomioon tilintarkastustuomioistuimen huomautukset erityisesti maksuviivästysten lisääntymisestä vuoteen 2023 verrattuna;

22. panee merkille säätiön korjaavat toimet, joilla puututtiin avoimissa hankintamenettelyissä edellisten vuosien tarkastuksissa havaittuihin sääntöjenvastaisuuksiin;

23. korostaa säätiön edistymistä sukupuolten tasapuolisen edustuksen parantamisessa, sillä naisten osuus johtajista on nyt 57 prosenttia, ja antaa tunnustusta pyrkimyksille parantaa maantieteellistä tasapainoa;

Euroopan työviranomainen (ELA)

24. arvostaa Euroopan työviranomaisen työtä, jolla se auttaa jäsenvaltioita ja komissiota varmistamaan työvoiman liikkuvuutta ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevien unionin sääntöjen oikeudenmukaisen ja vaikuttavan täytäntöönpanon, muun muassa tukemalla 117:ää samanaikaista yhteistä tarkastusta vuonna 2024, helpottamalla työvoiman tosiasiallista liikkuvuutta Euroopassa Euroopan työnvälitysverkoston (EURES) toimien avulla sekä lisäämällä tietoutta koulutuksen ja tiedotuskampanjoiden ja etenkin #FairHORECAinEU ja #Road2FairTransport -kampanjoiden kautta, joilla lisättiin tietoisuutta työntekijöiden ja työnantajien oikeuksista ja velvollisuuksista aloilla, joilla on työvoiman liikkuvuutta, ja joiden molempien ansiosta kansalaiset ja yritykset voivat hyödyntää helpommin sisämarkkinoiden etuja; panee tyytyväisenä merkille, että vuonna 2024 viranomainen toimi ensimmäistä kertaa täydessä toimintavalmiudessa, minkä ansiosta se pystyi panemaan toimeksiantonsa kattavasti täytäntöön kaikilla toiminta-aloillaan;

25. antaa viranomaiselle tunnustusta siitä, että se toteutti 95 prosenttia vuotuisesta työsuunnitelmastaan ja lisäsi samalla huomattavasti toimintaansa edellisvuoteen verrattuna, mukaan lukien samanaikaisten ja yhteisten tarkastusten 54 prosentin lisäys; kehottaa antamaan lisätukea viranomaiselle, ja myös taloudellisia resursseja, jotta varmistetaan sen kansallisille täytäntöönpanoviranomaisille tarjoama lisäarvo ja jotta se voi käynnistää ja suorittaa rajatylittävien tapausten tutkintoja omasta aloitteestaan;

26. on tyytyväinen tilintarkastustuomioistuimen pääpiirteissään myönteiseen lausuntoon viranomaisen tilinpäätöksestä; panee kuitenkin merkille, että tilintarkastustuomioistuin antoi varauman sisältävän lausunnon maksujen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta, kuten se teki myös vuonna 2023;

27. panee tässä yhteydessä merkille tilintarkastustuomioistuimen varauman, joka koskee vuonna 2024 suoritettuja 2,6 miljoonan euron maksuja, mikä on 5,7 prosenttia maksumäärärahojen kokonaismäärästä ja ylittää olennaisuusrajan; huomauttaa, että nämä maksut liittyivät avoimeen menettelyyn perustuvaan sopimukseen, joka oli aiemmin arvioitu sääntöjenvastaiseksi vuoden 2022 kertomuksessa (2,2 miljoonaa euroa), sekä sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvissä ennakkotarkastuksissa havaittuihin puutteisiin (0,4 miljoonaa euroa);

28. panee merkille edistymisen määräaikaisen henkilöstön (kansallisten asiantuntijoiden ja väliaikaisten työntekijöiden) toimien määrän vähentämisessä vuodesta 2022, jolloin heidän osuutensa työvoimasta oli 58 prosenttia; pitää kuitenkin valitettavana, että osuus oli edelleen suuri eli 47 prosenttia sekä vuonna 2023 että vuonna 2024; kannustaa viranomaista ja komissiota kasvattamaan edelleen pysyvän henkilöstön osuutta luomalla mahdollisuuden muuttaa kansallisten asiantuntijoiden toimia määräaikaisiksi toimiksi;

29. panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen vähensi vuonna 2024 määrärahasiirtojensa osuutta 15 prosenttiin, minkä taustalla olivat talousarvion parempi toteuttaminen ja rahoitussuunnittelun parantuminen; panee merkille tietyt puutteet budjettihallinnossa, kuten viivästyskoron kertymisen 11,8 prosentille maksupyynnöistä ja 266 861 euron suuruisen talousarviotarkistuksen virheellisen kirjaamisen;

Päätelmät

30. pyytää virastoja ja komissiota panemaan kaikki jäljellä olevat tilintarkastustuomioistuimen suositukset mahdollisimman pian täytäntöön;

31. suosittelee käytettävissä olevien tietojen perusteella, että Eurofoundin, EU-OSHAn, Cedefopin, ETF:n ja ELAn pääjohtajille myönnetään vastuuvapaus virastojen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024.

LIITE: ILMOITUS SAADUISTA TIEDOISTA

Valmistelija ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti sisällyttäneensä lausuntoluonnokseensa aiheeseen liittyvistä asioista tietoja, jotka hän on saanut laatiessaan lausuntoluonnosta seuraavilta pakollisesta avoimuusrekisteristä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen[1] soveltamisalaan kuuluvilta edunvalvojilta tai seuraavilta kolmansien maiden viranomaisten edustajilta, mukaan lukien niiden diplomaattiset edustustot ja suurlähetystöt:

1. Pakollisesta avoimuusrekisteristä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat edunvalvojat
European Agency for Safety and Health at Work
European Training Foundation
European Labour Authority
European Centre for the Development of Vocational Training
European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions

Valmistelija on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

Kun luettelossa mainitaan luonnollisen henkilön nimi ja/tai tehtävänimike, valmistelija vakuuttaa antaneensa kyseiselle henkilölle Euroopan parlamentin tietosuojaselosteen numero 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), jossa määritetään henkilötietojen käsittelyyn sovellettavat ehdot ja siihen liittyvät oikeudet.

[1] Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission toimielinten välinen sopimus, tehty 20. toukokuuta 2021, pakollisesta avoimuusrekisteristä (EUVL L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

Hyväksytty (pvä)	28.1.2026
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 35 –: 6 0: 5

LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

35	+
NI	Branislav Ondruš
PPE	Pascal Arimont, Andrzej Buła, David Casa, Henrik Dahl, Gheorghe Falcă, Sérgio Humberto, Martine Kemp, Miriam Lexmann, Jagna Marczułajtis-Walczak, Eleonora Meleti, Giusi Princi, Dennis Radtke, Liesbet Sommen, Romana Tomc
Renew	Hristo Petrov, Jana Toom, Brigitte van den Berg
S&D	Francisco Assis, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Vivien Costanzo, Johan Danielsson, Marit Maij, Aodhán Ó Ríordáin, Evelyn Regner, Rosa Serrano Sierra, Raffaele Topo
The Left	Li Andersson, Konstantinos Arvanitis, Per Clausen, Kathleen Funchion, João Oliveira
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Maria Ohisalo

6	-
ESN	Christine Anderson, Petar Volgin
PfE	Jaroslav Knot, Margarita de la Pisa Carrión, Pál Szekeres, Séverine Werbrouck

5	0
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Marlena Maląg, Francesco Torselli, Mariateresa Vivaldini

Symbolien selitys:
+ : puolesta
- : vastaan
0 : tyhjää